

49. Un projecte comú

Edat

a partir de 14 anys

Durada

30 minuts

Grup

de 21 a 40 participants

Materials

3 jocs iguals d'arquitectura, 12 mocadors, 6 suports per escriure, paper i llapis

Espai

interior

Matèries

ètica, ciències socials

Conceptes clau

societat, grup social, organització social, desenvolupament sostenible, implicació personal, valors, comunicació

Altres conceptes

complexitat, tecnologia, institucions, acció comunitària

Procediments i valors

observació, atenció, classificació, orientació, simulació, manipulació, generalització, expressió oral, planificació, organització, treball en grup; acceptació, cooperació, responsabilitat

Objectius

L'activitat pretén ajudar a:

- entendre que en la realització d'un projecte hi intervenen múltiples variables
- comprendre que la planificació i l'organització són necessàries per a la consecució dels objectius
- valorar la importància de la implicació de cada individu singular per aconseguir un objectiu global.

Activitat

Els participants es constitueixen en petites comunitats amb una organització social determinada. Hauran de construir un projecte comú «sòlid i elevat».

Informació

La **idea de societat sostenible configura un projecte comú per a tots els pobles del planeta**, que implica uns principis ètics que cal compartir. Encara que sapiguem que no hi ha acord sobre com fer front als grans conflictes mundials de destrucció i de mala distribució dels recursos essencials per a la vida, res no invalida la imatge de les societats sostenibles com a horitzó vers el qual avançar. **Queda un llarg camí a recórrer per arribar a un món en què cada societat trobi la manera de satisfer les seves necessitats sense negar-les a les altres i sense hipotecar les possibilitats de les generacions futures.** I si aquest horitzó de societat amb qualitat de vida duradora ens atreu, **caldrà emprendre profunds canvis no solament tecnològics, sinó també socioculturals.** Canvis que suposen una renovació en el pensament, els valors, les normes, les institucions, la planificació, la gestió, etc. Des d'ara mateix hem d'aprendre a organitzar-nos col·lectivament per posar en marxa aquest procés comunitari de canvi. En aquest procés, examinar la nostra manera de funcionar amb mirada crítica pot resultar molt útil, atès que per millorar és indispensable detectar deficiències i errors. Sovint la nostra actuació individual i col·lectiva respon a hàbits automàtics de comportament, més o menys mimètics amb l'entorn social, i **dediquem poca atenció a reflexionar sobre les conseqüències que els nostres actes tenen per als altres i per a nosaltres mateixos.** En aquesta tasca tots podem fer-hi alguna cosa. Una cita ja clàssica reflexiona així: «Si tots els habitants de la terra tinguéssim la productivitat dels suïssos, els hàbits de consum dels xinesos, la disciplina dels japonesos i l'instint igualitari dels suecs, podríem augmentar la població sense problemes. Ara bé, amb la productivitat del Txad, els hàbits de consum dels Estats Units, la disciplina de l'Argentina i l'instint igualitari de l'Índia, no es pot sostenir ni la població actual.»

Canviar exigeix fer una anàlisi realista de la nostra situació i treballar per trobar camins i maneres de fer passos concrets, **cada un des del seu lloc i en cooperació en les responsabilitats compartides.**

Desenvolupament pas a pas

Preparació

1. Situeu en el centre de la sala on es du a terme l'activitat **tres taules quadrades**, no gaire grans, separades entre elles cosa d'un metre i mig. Col·loqueu quatre cadires al voltant de cada taula. Podeu situar més cadires per al públic formant un cercle a dos metres al voltant de les tres taules.
2. Tingueu a punt **paper i llapis** i suports rígids perquè els «analistes» puguin fer les seves anotacions.
3. Col·loqueu a cada taula una **caixa completa de peces de construccions**; han de ser peces grans i simples que no puguin encaixar entre elles. Prepareu també **quatre mocadors** per tapar els ulls.

Desenvolupament de l'activitat

1. Introduïu l'activitat comentant als participants la **necessitat que totes les societats tenen d'organitzar-se. L'organització social serveix per delimitar les funcions de cada membre de la societat**, per rendibilitzar esforços i recursos (tant humans com del medi que ens envolta), per millorar les relacions entre els individus, etc. Seguidament formarem tres petites societats amb una organització molt simple, només tres grups socials: els realitzadors, els organitzadors i els analistes, que tindran les seves funcions clarament definides. Cada societat disposarà d'uns recursos humans, que seran els mateixos participants, i d'uns recursos naturals, tecnològics, etc., representats per les peces de construcció. **Serà responsabilitat de cada societat construir un «projecte comú» que rendibilitzi de la millor manera possible els recursos i que ofereixi als individus que les componen la possibilitat de participar en la construcció del projecte i de gaudir dels beneficis de la seva consecució.** Deixeu ben clar l'objectiu final del seu projecte comú, que és construir torres, com més altes millor, utilitzant per a cada torre peces d'un sol color i aixecant tantes torres com puguin.
2. Formeu tres grupets de set components cada un i demaneu-los que es **reparteixin els rols socials** entre ells seguint aquests criteris. Cada societat haurà d'estar formada per:
  - 4 realitzadors
  - 2 analistes
  - 1 organitzador

3. Cada grupet se **situàrà al voltant d'una taula**: els realitzadors s'asseuran a les 4 cadires, l'organitzador s'estarà dret a prop d'ells i els analistes se situaran un a cada costat de la taula, a una distància de mig metre. Si el grup amb el qual realitzeu l'activitat té un nombre superior a 21, els altres participants s'hauran d'estar asseguts, al voltant dels grups, però a una distància prudencial per tal de no interferir en l'activitat de les societats.

4. Informeu-los que hi ha unes **normes generals de funcionament** que tothom ha de respectar:

- els analistes només recolliran informació anotant-la en un paper; no poden intervenir, només observar
- l'organitzador no pot tocar ni les persones ni les peces amb les mans, només pot donar instruccions, orientacions o explicacions oralment
- els realitzadors, en una fase de l'activitat, tindran els ulls tapats amb un mocador
- les torres s'han de construir amb peces d'un mateix color.

5. Fases de la realització del projecte:

- Tindran 3 minuts per fer un **reconeixement** tan complet com sigui possible de les diferents peces (forma, textura, mida, etc.) i per **preparar la seva estratègia**. Comenteu-los que poden manipular-les i canviar-les de lloc (la disposició de les peces a la taula no és una dada rellevant perquè abans de començar la fase de construcció es tornaran a desordenar).

- Passats els 3 minuts, caldrà **tapar els ulls als realitzadors**. Passareu per les taules remenant les peces i quan tothom estigui a punt començarà a comptar el temps de construcció. Tindran 7 minuts per **realitzar el seu projecte comú** durant el qual cada «societat» mirarà de **construir el major nombre de torres seguint les estratègies de funcionament que hagin definit**.

Els analistes observaran com es va desenvolupant el projecte i anotaran en un paper totes les incidències:

- si cada societat té clar el seu «projecte comú» i respecta l'estratègia que havien acordat
- si els organitzadors:
  - donen consignes clares
  - atenen les demandes dels realitzadors
  - reparteixen la feina entre tots els realitzadors o només en donen als qui demostren tenir més possibilitats d'èxit
  - donen ordres, suggereixen, opinen, orienten, transmeten instruccions, col·laboren, etc.
  - són metòdics, improvisen amb eficàcia, són caòtics...
  - davant de les dificultats no previstes en la planificació inicial, intenten trobar solucions, esquiven el problema, o simplement es desconcerten i perden el control...
  - criden, s'enfaden, desorienten els realitzadors...
- si els realitzadors:
  - escolten les consignes dels organitzadors i atenen les instruccions
  - tenen iniciativa pròpia davant les situacions que no han estat previstes amb anterioritat
  - van al seu aire, es comporten com si estiguessin sols
  - són conscients que formen part d'un col·lectiu: respecten els torns de paraula dels altres realitzadors, tenen cura en manipular les peces per no destruir les construccions d'algun altre realitzador...
- Un cop finalitzat el temps, es farà un **recompte del total de construccions de cada societat i de l'alçada que han aconseguit**.

6. Reuniu tots els participants en un cercle per tal de fer la **discussió i valoració** de l'experiència. Algunes de les possibles línies de debat són les següents:

El grup que ha tingut més èxit era:

- el més ben organitzat
- el que tenia algun o alguns realitzadors particularment bons
- el que ha tingut més sort.

En què consisteix una bona organització? Ha estat important haver planificat?

Quins han estat els punts forts i els punts febles de cada societat?

Quins defectes s'han d'evitar i quins encerts s'han de tenir presents per augmentar les possibilitats d'èxit d'una empresa col·lectiva?

Com s'han sentit els membres de cada societat? Com considera cada u que ha col·laborat a l'èxit o al fracàs del projecte?

És important el paper dels analistes? Hi havia diferències entre la seva visió del desenvolupament de l'activitat i la de les persones que observaven? Els dos analistes de cada societat, coincideixen totalment en les seves apreciacions o han fet valoracions diferents d'un mateix fet? Pot la crítica ajudar a millorar el projecte?

Avaluació

Per estructurar exercicis d'avaluació suggerim que els participants:

- comentin quines conclusions de l'experiència els semblen més rellevants per a la seva vida diària
- valorin la importància de cada un dels rols socials en la realització d'un projecte col·lectiu a través d'un exemple concret
- enumerin els defectes que creguin que habitualment dificulten més l'organització eficaç de la nostra societat.

Suggeriments

- Si disposeu de més jocs de construcció i podeu formar alguna «societat» més, augmentareu la probabilitat d'obtenir models de funcionament social diferents, cosa que enriquirà el debat.
- Un cop finalitzat el debat, proposeu-los que efectuin novament l'activitat, però aquest cop canviant els rols o fent que formin les societats els participants que a la primera vegada es limitaven a mirar. En aquesta nova partida comptaran amb l'experiència de l'anterior. L'interès se centrarà en la constatació de si els resultats milloren o es mantenen i per què.

Extensions

- Analitzar l'organigrama d'una empresa o institució i descriure les funcions i tasques de cada membre.

Per als participants més grans

- Fer una lectura de l'apartat «Societat sostenible» del llibre *Més enllà dels límits del creixement* (pàg. 248-257) i debatre quins tipus de canvi en l'organització social poden ser favorables per avançar cap a una societat sostenible.